

blive i alt 1,360 Mark, fordelt paa mindst 6 Aar. Kortværket skulde indeholde i alt 49 Kortblade, der vare 18" høje og 20" brede, og der vilde da ved den sidste Indbetaling blive tildelt Danmark 17 Expl. af hele Værket. Efter en af Konsistorium anbefalet Indstilling af Prof. Johnstrup bifaldt Ministeriet under 8. Oktbr. 1882, at Danmark overtog den det herefter tiltænkte Andel i Kortværket og de med dets Udgivelse forbundne Udgifter.

IX. Det akademiske Legat og Stipendievæsen.

1. Tilkomne Legater for studerende ved Universitetet.

I det akademiske Aar 1882—83 er der tilkommet tvende nye Legater, Holsts Legat og Brøchners Legat, af hvilke dog det første først senere træder i Kraft.

Grosserer Jens Holst Legat for en fattig jysk theologisk Student. Fundatsen, der under 6. Decbr. 1882 ad mandatum er forsynet med kgl. Stadfæstelse, lyder saaledes:

Afløde Grosserer Jens Holst har ved Testamente af 16. Sept. 1879 bestemt, at der i Overformynderiet skal indsættes 2,000 Kr. i en Krediforenings Obligation for ved Renten af denne at dække Omkostningerne ved Overformynderiets Administration af tvende Kapitaler, hver paa 25,000 Kr., der i Følge Testamentet skulle indsættes til Rentenydelse, den ene for Testators Helsester, Marie Sønderbek eller Krunderup, den anden for hans Helbroder, Boghandler Christian Sønderbek, saa længe disse ere i Live. Efter disses Død skulle de 2,000 Kr., med hvad der er sparet af Renter, af Overformynderiet udbetales til Københavns Universitet, saaledes at Renten i Fremtiden skal udbetales til en fattig, jysk, theologisk Student med Flid og Evner. I Henhold hertil have undertegnede executores testamenti forfattet følgende Fundats:

1. Legatets Kapital bestaar af en Krediforenings Obligation paa 2,000 Kr. Den bestyres af Københavns Universitet efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. En Eforus vælges af Konsistorium.
2. Af Legatets Renter, efter Fradrag af Administrationsudgifter, uddeles aarlig af Konsistorium en Portion paa 80 Kr. med Halvdelen i Juni og Halvdelen i December Termin, til en theologisk Student, dimitteret fra en jysk Skole, hvis Trang saa vel som Flid og Evner behørig ere godtgjorte. Den mulig overskydende Rente oplægges og Oplægskapitalen anvendes efter Konsistoriums Bestemmelse enten til Oørettelse af en ny Portion eller til Forøgelse af den oprindelige.
3. Legatet træder i Virksomhed, naar Kapitalen med hvad der er sparet af dens Renter ved Administrationen af de foran nævnte tvende Kapitaler, hver paa 25,000 Kr., ved Legatnydernes Død af Overformynderiet er overleveret til Universitetet.
4. Legatet bortgives for 3 Aar ad Gangen, men kan efter Udløbet af denne Tid, efter Indstilling af Eforus, fornyes for 1 Aar.
5. For Legatets Regning anskaffes en Legatprotokol, i hvilken en Extraktudskrift af Testamentet samt nærværende Fundats indføres.
6. Under Forbehold af Ministeriets Stadfæstelse kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

Kjøbenhavn, den 27de November 1882.

Hans Brøchners Legat*). Fundatsen, der under 25. Juli 1883 ad mandatum er forsynet med kongelig Stadfæstelse, lyder saaledes:

*) Der blev under Sagen indhentet Erklæringer fra Kvæsturen (27. Oktbr.) og det theologiske Fakultet (21. Novbr.) om Overtagelsen af Legatet. Efter den dertil af Kvæ-

Ved Testamente af 30. Marts 1874 har forhenværende Sognepræst for Everdrup Menighed, Lauritz Christian Brøchner, til Minde om sin afdøde Broder, cand. theol. Hans Brøchner, fastsat, at der dels af en ham tilhørende Kapital paa 12,000 Rd., der er prioriteret i en Konsul, Kjøbmand Bertel Bruun tilhørende Ejendom i Assens og forrentes med 4° p. a., skal anvendes 8,000 Rd. til Oprettelsen af et Legat for theologiske studerende ved Københavns Universitet under Bestyrelse af det theologiske Fakultet. dels af hans øvrige efterladte Midler skal udbetales det theologiske Fakultet 500 Rd., af hvis Renter Administrations Omkostninger ved Legatet kunne afholdes. Det er derhos fastsat, at Renten af fornævnte Prioritetskapi- tal paa 12,000 Rd., af hvilke de øvrige 4,000 Rd. ere fordelte mellem 7 Legatarer eller deres Arvinger, strax ved Testators Død skal tilfalde Legatet og de indsatte Legatarer, hvorimod selve Kapitalen i Følge Paategning paa Obligationen skal henstaa uopsagt hos Debitor i 10 Aar efter Testators Død. Under 22. April 1882 afgik Testator ved Døden, og ved Skifteopgjørelsen udlagdes der til det nævnte Legat 16,000 Kr. foruden Renter fra Dødsdagen til 11. December s. A. 408 Kr. 89 Ø. samt til Fonden til Udredelse af Administrations Omkostninger ved Legatet 1,000 Kr. I Overensstemmelse med de ved Testamentet givne Bestemmelser har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

1. Legatet, der benævnes »Hans Brøchners Legat«, bestaar af en Andel paa 16,000 Kr. i en af Konsul, Kjøbmand Bertel Bruun i Assens under 15. Jan. 1849 udstedt Panteobligation paa 24,000 Kr. samt — efter Fradrag af For- sendelsesomkostninger — et kontant Beløb af 408 Kr. 9 Ø. Det bestyres af det theologiske Fakultet, dog saaledes, at Midlernes Forvaltning sker ved Universitetskvæsturen. Legatet behandles som en for sig bestaaende, selv- stændig Formue, men for øvrigt efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Til Afholdelse af Administrations Udgifterne er henlagt en Kapital paa 1,000 Kr. kontant, af hvis Renter udredes det sædvanlige Administrationsgebyr til Universitetet. Resten tilfalder den af det theo- logiske Fakultet valgte Eforus.
2. Af Legatets Renter uddeles aarlig af det theologiske Fakultet otte Portioner, hver paa 80 Kr., med Halvdelen i Juni og December Termin. Skulde Kapi- taltab, der ikke kan falde Legatarerne til Last, eller Rentens Nedsættelse medføre, at den aarlige Rente ikke vil være tilstrækkelig hertil, blive Por- tionernes Tal for saa vidt at indskrænke og det derefter mulig overskydende at oplægge, indtil Kapitalen atter naar den Størrelse, at den kan afgive 8 Portioner paa 80 Kr. hver, idet en Portions Størrelse ikke maa være under 80 Kr. Skulde omvendt Renten paa Grund af Kapitalens fordelagtigere Frugtbargjørelse eller anden Aarsag udgjøre mere end 640 Kr., blive de 8 Portioner at forstørre, dog saaledes, at hver Portion ansættes til fulde Kroner, saa at det mulig overskydende lægges til Kapitalen.
3. Understøttelse af Legatet kan søges af theologiske studerende, der til den filosofiske Prøve i det mindste have erholdt Karakteren »Godt«, for saa vidt de ere trængende og værdige til Legatet og vedblive at opholde sig ved

sturen givne Anledning henstillede Konsistorium i Skrivelse af 8. Decbr. 1882 til Skifteretten i Helsingør, af hvilken Boet behandlede, om Pantebitor ikke kunde formaas til i de 10 Aar, i hvilke Kapitalen efter Testators Død fra Kreditors Side var uopsigelig, direkte at udbetale hver af Legatarerne — Universitetet derunder indbefattet — den enhver af hans Andel i Obligationen tilkommende Rente og i sin Tid selve Obligationsandelen, saaledes at Universitetet ikke kom i Forhold til de øvrige Legatarer. Efter Meddelelse fra Helsingør Skifteret under 10. Jan. 1883 erklærede Konsul Bruun sig villig hertil, under Betingelse af, at det tillodes ham, hvis han skulde finde Anledning til at sælge Ejendommen, hvori Kapitalen var prio- riteret, da uden foregaaende Opsigelse at udbetale den samme paahvilende Priori- tetsgjæld. Efter indhentet Erklæring fra Kvæsturen samtykkede Konsistorium heri under 19. Jan. 1883.

Kjøbenhavns Universitet. Studerende af Testators Familie α : Descenderterne af Testators Farfader, afd. Provst og Konsistorialraad Brøchner, Sognepræst for Spentrup og Gassum Menigheder, have, for saa vidt de opfylde disse Betingelser, fortrinsvis Adgang til at nyde godt af Legatet.

4. Legatet nydes i tre paa hinanden følgende Aar, uden Hensyn til, om Stipendiaten i dette Tidsrum underkaster sig Embedsexamen, da han desuagtet vedbliver at nyde Legatet, indtil de tre Aar ere forløbne.
5. Under Forbehold af Regeringens Stadfæstelse kan Konsistorium vedtage Tillæg til og Ændringer i denne Fundats.

Til Bekræftelse under Universitetets Segl og sædvanlig Underskrift.

Konsistorium, d. 14. Juli 1883.

I Henhold til Konsistoriums Skrivelse til det theologiske Fakultet af 3. Avg. 1883 foregik den første Uddeling af Legatet undtagelsesvis i Sept. s. A.

2. Forandringer i de fundatsmæssige Bestemmelser for Legaterne eller nærmere Regler for disse.

Efter at den Universitetet tilkommende Afgift for Bestyrelsen af J. L. Smiths Legat ved Ministeriets Skrivelse af 21. Juni 1881, jfr. Tillægsbevillingsloven for 1881—82, var nedsat fra $\frac{1}{16}$ til $\frac{1}{32}$ af Legatets aarlige Renter og Udbytte, se herom Aarb. for 1880—81 S. 1286—88, gjorde Legatets Eforus, Prof. Holm, under 26. Maj 1882 Indstilling til Konsistorium om Legatets Status. Til Uddeling af Stipendier vilde der, udtalte han, kunne gjøres Regning paa et aarligt Beløb af mindst 20,750 Kr. Da den Sum, der hidtil var uddelt, var 18,400 Kr. (6 Portioner à 1,000 Kr. = 6,000 Kr., 12 à 600 Kr. = 7,200 Kr. og 13 à 400 Kr. = 5,200 Kr.), vilde der altsaa endnu have til Raadighed 2,350 Kr. om Aaret. Vilde man henlægge 1,150 Kr. om Aaret til Forøgelse af det normerede aarlige Oplæg (800 Kr.), vilde der endnu have 1,200 Kr., hvormed Stipendiesummerne kunde forøges. Han anbefalede at lade denne Forøgelse komme Kandidatstipendierne til gode, dels fordi der heraf vilde kunne ventes ulige mere Udbytte, end naar man lod den tilfalde Studenterstipendierne, dels fordi Kommunitetspladserne nylig havde faaet en ikke nanselig Forøgelse, jfr. Aarb. f. 1880—81 S. 1,165. Med Hensyn til Spørgsmaalet, paa hvilken Maade en saadan Forøgelse skulde finde Sted, henstillede han, om man skulde oprette 1 eller 2 nye Pladser paa 600 Kr. og anvende Resten til Forhøjelse af nogle af de Portioner, der nu vare satte til 600 Kr., eller om man skulde forhøje samtlige 12 Pladser paa 600 Kr., saaledes at de bleve paa 700 Kr. hver. For det sidste Alternativ talte, at derved den Forringelse i Stipendiets Størrelse, som Pengenes synkende Værdi havde fremkaldt siden Legatets Stiftelse, for en Del vilde blive udjævnet, for det første, at man jævnlige havde følt det pinlige i at maatte lade kompetente Ansøgere vente Termin efter Termin, førend de kunde komme i Betragtning.

Efter Forslag fra Konsistorium besluttede den akademiske Lærerforsamling i et Møde den 19. Oktober 1882, at der skulde oprettes en ny Portion paa 600 Kr. for Kandidater, samt at Resten af den aarlige Forøgelse skulde oplægges.

— Da der efter derom sket Opslag ingen Ansøgninger i December Termin 1882 vare indkomne om den mindre Lod af det Rosenkrandske Rejsestipendium, blev denne med Patronens Samtykke indbetalt i Kvæsturen til Oplæg.

— Konsistorium har vedtaget særlige Skemata til Legatansøgninger (et for Legater i Almindelighed og et for Boglegater) og ved Cirkulære af 11. April 1883 til Fakulteterne og samtlige Legateforer meddelt, at Ansøgninger om ledige Legater fremtidig ville være at affatte paa slige Skemata, der erholdes udleverede hos Universitetets Portner mod en Betaling af 5 Øre pr. Stk., og at der intet Hensyn vil blive taget til Ansøgninger, der ere affattede paa anden Maade.

3. Særlige Bevillinger eller Undtagelser fra de lov- eller fundatsmæssige Bestemmelser for Legaterne.

Efter Efori Indstilling har Konsistorium under 12. December 1882 bevilget, at cand. theol. H. Ussing, der under 9. Juni 1880 udnævntes til at nyde det Fossiske Stipendium i 4 Aar, maatte nyde Stipendiets fulde Beløb for Halvaaret 11. Juni—11. Decbr. 1882 uanset, at han under 11. September s. A. var blevet udnævnt til Sognepræst. Bevillingen skete i Henhold til den Bestemmelse i Fundatsen, at dersom den, der bliver forfremmed, er behøfvende, og kommer til et Præstekald, hand da maa niude samme Aars fulde Stipendium til sin Præstehabits behjælpelige Bekostning*).

— Konsistorium har, efter Indstilling fra Eforus, ved Skrivelse af 10. Februar 1883 bevilget, at der udbetales stud. med. N. N. den sidste Tredjedel af hans Oplagspenge, som han af Glemsomhed ikke havde hævet i rette Tid.

— Ved Skrivelse af 29de Marts 1883 har Konsistorium tilladt, at cand. philol. K. F. Kinch først efter Sommerferien Begyndelse maatte tiltræde den Udenlandsrejse, til hvis Iværksættelse det Fuierske og det Hopnerske Stipendium var ham tildelt, samt bevilget, at disse Legater, ogsaa for saa vidt angik Lodderne for Decbr. Termin 1882, maatte udbetales ham ved Bortrejsen.

— Efter Indstilling fra Eforus for Thotts Rejsestipendium har Konsistorium under 8. Marts 1883 tilladt, at Adjunkt, cand. mag. M. Traustedt maatte nyde Lodderne for Juni og Decbr. Terminer s. A. til et 5 Ugers Ophold paa en vestevropæisk Kyst i den kommende Sommer**), og under 21. Juni 1883 meddelt cand. polyt. J. Lorenzen en lignende Tilladelse til et Ophold i Udlandet af omtrent $\frac{1}{2}$ Aar fra Oktober s. A. at regne.

4. De med Universitetet forbundne Kollegier.

Efter Indstilling fra Eforus for Valkendorfs Kollegium har Konsistorium under 8. Marts 1883 bevilget, at der af Legaternes Overskudsfond ydes Kollegiet et aarligt Tilskud af 150 Kr. til Hjælp til Udgifterne ved dets Læsestue.

— Konsistorium har under 10. Februar 1883 tilladt tvende Alumner paa Valkendorfs Kollegium efter endt Examen at være fraværende fra Kollegiet i 1 Maaned.

*) Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 147.

**) Univ. Aarb. f. 1880—81 S. 185.

5. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet.

I Følge Reskr. 8. Marts 1737 har det grønlandske Missionskollegium Ret til at besætte mindst 4 med Kommunitetsstipendiet forbundne Regenspladser med grønlandske Seminarister 3: Studenter eller Kandidater, der forberede sig til som Missionærer at gaa til Grønland, hvorhos Reskr. 7. Juli 1773 overlader til Kollegiet at benytte de Kommunitetsstipendier, for hvilke der ikke haves Brug her, til Hjælp til Lønning af de Missionærer, der ere sendte til Grønland, medens de i Grønland i de første Aar videre uddannes til at forestaa Embedet. I Henhold hertil var Ministeriet gaaet ud fra, at Missionen var berettiget til at disponere over to Regenspladser med Stipendium 384 Kr. til to her værende Seminarister og over to Stipendier à 208 Kr. til tvende Seminarister i Grønland, jfr. Resol. 27. Decbr. 1844 § 2 og § 11 litr. d. For de to sidst nævnte Stipendier havde der i en Række af Aar ikke været Brug, medens der var disponeret over de to først nævnte Regenspladser. Da der nu fra Begyndelsen af Oktbr. 1882 var blevet antaget en tredje Seminarist, cand. theol. Lütken, der forberedte sig til at afgaa til Grønland i Foraaret 1883, begjærede Ministeriet, efter Foranledning af Chefen for det gejstlige Sekretariat, under 6. Jan. 1883 en Erklæring af Konsistorium, om Missionen ikke maatte anses berettiget til at disponere over det ene af de ledige Stipendier her, eftersom Reskr. 1773 ikke betinger dens Ret til at disponere over disse af de paagjældendes Ophold i Grønland, men kun tillader deres Anvendelse, uagtet de paagjældende ikke have Ophold her, men i Grønland. Efter Konsistoriums Anmodning udtalte Stipendiebestyrelsen sig, idet den fremsendte en udførlig Erklæring af 31. Jan. 1883 fra Bogholder i Kvæsturen Hørring, under 6. Februar s. A. nærmere om Sagen.

Bogholder Hørring antog, at den omspurgte Anvendelse af det ledige Stipendiebeløb kunde finde Sted, men dog kun paa forventet Tillægsbevilling i den Linien f. 1882—83, idet han til Begrundelse herfor ytrede følgende: Den Omstændighed, at de 2 Stipendier for grønlandske Seminarister vare bevilgede med 384 Kr. hvert, de 2 andre derimod med det mindre Beløb 208 Kr. for hvert, viste, at de to Bevillinger vare knyttede til forskellige Forudsætninger, saaledes nemlig, at de større Stipendier vare bevilgede til grønlandske Seminarister paa Regensen, de mindre derimod til grønlandske Seminarister, der vare sendte til Grønland til videre Uddannelse som Missionærer. Uden videre i først nævnte Øjemed at anvende Penge, som vare bevilgede i sidst nævnte Øjemed, var næppe tilstedeligt; men til en saadan Anvendelse paa forventet Tillægsbevilling i den Linien vilde formentlig det hele Forholds historiske Udvikling give tilstrækkelig Beføjelse.

Det var ikke Reskr. 7. Juli 1773, der havde indført en Deling af de 4 Kommunitetsstipendier i 2 og 2 med forskjellig Bestemmelse; efter dette maatte endog alle 4 samtidig kunne anvendes enten til her værende Alumner eller til Alumner i Grønland, eftersom Omstændighederne maatte gjøre det ønskeligt. Den ommeldte Deling syntes oprindeligt at have været kalkulatorisk til Brug ved Affattelsen af Budgettet, idet Missionskollegiet, jfr. Resol. 27. Decbr. 1844 § 12 d ved at normere Missionens Tilskud til Underholdning for de ved Seminarierne i Grønland ansatte Alumner maatte gaa ud fra et bestemt Antal af disse og derfor opført dem 2 i Tallet. Men dog vilde det af Resol. 1844 § 2 kunne ses, at den deri givne almindelige Bestemmelse om Alumnernes videre Uddannelse

i Grønland ingenlunde normerede et bestemt Antal af saadanne til Grønland oversendte Alumner, saa at det i § 12 d opførte bestemte Tal, som bemærket, kun kunde være en Kalkule for Budgettet. En fast Bestaaen fik Delingen af de 4 Kommunitetsstipendier i 2 og 2 med forskjellig Bestemmelse først ved den Praxis, at, medens de 2 af de 4 Stipendier kun udbetaltes for Haanden værende grønlandske Regensalumner, og sparede, naar ingen saadanne fandtes, bleve de to resterende Stipendier stadig indbetalte i Missionens Kasse, saaledes at de, for saa vidt de ikke kom til Anvendelse til Alumner i Grønland, erhvervedes af Missionskassen som Bidrag til fremtidig Lønning af saadanne Alumner, hvor stort deres Antal end maatte blive. Paa Finanslovens Affattelse havde imidlertid denne Praxis endnu i 1864—65 ikke nogen Indflydelse; thi i Anmærkningerne til Finanslovsforslaget for det nævnte Aar opførtes uden Adskillelse »Extraordinært til 4 grønlandske Seminarister à 208 Kr. — 832 Kr.« Ved Finansloven for 1865—66 derimod blev Adskillelsen mellem de 2 Kommunitetsstipendier til grønlandske Regensalumner og de 2 til Alumner i selve Grønland fastslaaet saaledes, at der for hine Stipendier bestemtes et større Beløb end for disse. Den nærmere Sammenhæng hermed var følgende.

Det Beløb 208 Kr., hvormed hvert af de 4 Kommunitetsstipendier til grønlandske Seminarister var opført endnu i Anmærkningerne til Finanslovsforslaget f. 1864—65, havde sin Oprindelse fra Fund. 25. Juni 1777 for Kommunitetet og Regensen. Ligesom nemlig allerede Reskr. 9. Oktbr. 1771 til Gunst for de grønlandske Seminarister havde tillagt hver af dem det dobbelte (den Gang 8 Mk. ugentlig) af et almindeligt Kommunitetsstipendium, saaledes gennemførte ogsaa den nævnte Fund. § 21 b. jfr. d, at hver af de 4 grønlandske Seminarister erholdt 4 Kr. ugentlig som Kommunitetsstipendium eller det dobbelte af, hvad et almindeligt Kommunitetsstipendium skulde bringes op til at være. Ved Regl. 30. Juli 1818 § 2 blev det almindelige Kommunitetsstipendium af 3dje (3: øverste) Grad normeret til 4 Kr. ugentlig, saa at Fordelen for en grønlandsk Seminarist nu kom til at bestaa i, at han strax erholdt Stipendium af 3. Grad. Og da Regl. 11. Febr. 1848 havde ophævet Kommunitetsstipendiets Inddeling i 3 forskjellige Grader, og for samtlige Alumner havde bestemt det til 16 Kr. maanedlig eller 192 Kr. aarlig, bevarede dog det de 4 grønlandske Seminarister tillagte Stipendium i Følge Regl. § 15 sin hidtil værende gunstige Beregningsmaade med 4 Kr. ugentlig eller 208 Kr. aarlig. Endnu havde altsaa Lovgivningen bestandig haft i Minde den i Reskr. 8. Marts 1737 udtalte Velvillie mod grønlandske Seminarister. Da der derimod, efter et af Stipendiebestyrelsen indgivet og af Konsistorium anbefalet Andragende, ved Finansloven for 1856—57 blev bestemt en Forhøjelse af det ordinære Kommunitetsstipendium fra 192 Kr. til 288 Kr. aarlig, bleve de grønlandske Seminarister ikke medtagne, saaledes at disse, der siden 1771 ogsaa med Hensyn til Stipendiets Størrelse havde været særlig begunstigede, nu bleve staaende paa Stipendier à 208 Kr. aarlig. Dette Misforhold gav i 1864 Anledning til et Andragende fra en Alumnus i det grønlandske Seminarium og paafølgende Udtalelser fra Stipendiebestyrelsen samt Konsistorium, hvorefter Ministeriet under Behandlingen af Finansloven f. 1865—66, jfr. Rigsdagstid. f. 1864—65 Tillæg B Sp. 149—52, erholdt Rigsdagens Samtykke til en forbedret Stilling for de grønlandske Seminarister. Saaledes som Bevillingen for 1865—66 nu blev givet, var det, som oven for berørt, at Adskillelsen mellem

de 2 Kommunitetsstipendier til grønlandske Regensalumner og de 2 til Alumner i selve Grønland første Gang kom ind i Finansloven, idet nemlig hine bestemtes til det ordinære Kommunitetsstipendiums Beløb 288 Kr. aarlig, disse derimod bleve staaende paa det fra Fund. 25. Juni 1777 hidrørende Beløb 208 Kr. aarlig. Og saaledes var denne Adskillelse senere blevet fastholdt, kun at de 2 Kommunitetsstipendier for grønlandske Regensalumner ved Finansloven f. 1875—76 i Lighed med de ordinære Kommunitetsstipendier bleve forøgede fra 288 Kr. til 384 Kr. aarlig.

Finanslovens Deling af de ekstraordinære Kommunitetsstipendier til 4 grønlandske Alumner, saaledes at 2 Stipendier vare paa 384 Kr. aarlig og 2 paa 208 Kr. aarlig, havde saaledes sin Grund i en forskjellig Forudsætning for disse Stipendiens Anvendelse, og man kunde derfor ikke antage, at et af de sidst nævnte Stipendier uden videre skulde kunne bortgives, naar den særegne Forudsætning for deres Anvendelse manglede. Naar han derimod antog, at en saadan Bortgivelse for 1882—83 maatte kunne finde Sted paa forventet Tillægsbevilling i den Linien, støttede han denne Formening ikke blot paa den historisk givne Sammenhæng mellem de forskjellig normerede Kommunitetsstipendier for grønlandske Seminarister, hvorefter den ene Art af disse Stipendier maatte kunne træde hjælpende til, naar den anden Art viste sig ikke at strække til, men væsentlig derpaa, at der i den Forudsætning, hvorfra Finansloven f. 1865—66, idet den indførte hin Forskjel, gik ud, var en Opfattelse, der senere fra alle Sider var erkjendt at være urigtig.

Naar nemlig Finansloven f. 1865—66 for de grønlandske Regensalumners Vedkommende erkjendte, at Pengenes sunkne Værdi maatte medføre Kommunitetsstipendiets Forhøjelse i Lighed med, hvad der for de ordinære Kommunitetsstipendier allerede i 1856—57 var sket, og naar derimod den nævnte Finanslov lod Kommunitetsstipendiet til Alumner i Grønland blive staaende paa det samme Beløb, hvortil det allerede i 1777 var blevet bestemt, kunde Grunden hertil ikke være den, at Opholdet i Grønland ikke siden den Tid skulde være blevet fordyret. Afgjørende for den Stilling, Finansloven f. 1865—66 i saa Henseende indtog, maatte det derimod, jfr. ogsaa den oven for citerede Rigsdagstid. f. 1864—65 Tillæg B Sp. 149—52, være, at de 2 Stipendier til Alumner i Grønland efter den oven for forklarede, den Gang endnu gjældende Praxis indbetaltes i Missionens Kasse med i alt 416 Kr. aarlig, uden at der blev Spørgsmaal, om de anvendtes til Stipendiaten eller bleve til ren Indtægt for Missionskassen. Under denne Forudsætning var det ganske i Overensstemmelse med det allerede i Kan. Prom. 17. Maj 1791 Post 8 udtalte, og f. Ex. paa Kommunitetsstipendiet til Præsterne ved Trinitatis Kirke anvendte Princip, naar Finansloven f. 1865—66 lod det Missionskassen tilfaldende Stipendiebeløb blive staaende uforandret, saaledes som det nu en Gang var fastsat. Men at denne hele Forudsætning var urigtig, blev paa dertil af Statsrevisionen given Anledning, jfr. dennes Betænkning f. 1869—70 S. 122—23, snart efter erkjendt. Nu blev det gjort gjældende og gennemført, at Stipendierne til Alumner i Grønland kun skulde udbetales Missionskassen, for saa vidt saadanne Alumner virkelig vare tilstede, hvad der havde haft til Følge, at de ommeldte Stipendier siden den Tid saa godt som ganske vare sparede. I Konsekvens hermed burde formentlig de nu som virkelige Kommunitetsstipendier anerkjendte Stipendier for Alumner i Grønland i Finansloven være blevne for-

højede til Kommunitetsstipendiernes ordinære Beløb 384 Kr. aarlig. Om at drage denne Konsekvens og saaledes føre Bevillingen tilbage til dens endnu i Finansloven f. 1864—65 bestaaende Form, havde der hidtil ikke været Spørgsmaal; men hvis det efter det anførte turde anses for godtgjort, at den ved Finansloven f. 1864—65 indførte Deling af Kommunitetsstipendierne for grønlandske Seminarister i 2 og 2 Stipendier med forskellige Beløb hvilede paa en senere som urigtig erkjendt Forudsætning, vilde det formentlig ogsaa være forsvarligt paa forventet Tillægsbevilling inden Linien at drage Omsorg for, at hin Deling ikke traadte hæmmende i Vejen for den grønlandske Missions Fremme paa den Maade, som Lovgivningen før Finansloven f. 1865—66 tilstedte. Og i saa Henseende mindede han om, at hvordan end den ved Reskr. 8. Marts 1737 og Reskr. 7. Juli 1773 givne Ordning i dens Gjennemførelse havde været paavirket af den nu afskaffede Praxis, til Missionskassen at afgive 2 Kommunitetsstipendier, uden at der blev Spørgsmaal om, hvorvidt de kom til Anvendelse, saa havde dog Lovgivningen lige til 1864—65 kun kjendt 4 ganske ligeartede Kommunitetsstipendier for grønlandske Seminarister til Anvendelse her eller subsidiært i Grønland, saaledes som Missionens Tarv til enhver Tid maatte kræve det.

Det vilde imidlertid formentlig være rigtigt at gaa endnu videre og ved denne Lejlighed søge at fjærne den Uklarhed i Lovgivningens Stilling til Stipendierne for de grønlandske Seminarister, som Finansloven for 1865—66, støttende sig paa en kort efter som urigtig erkjendt Forudsætning, havde medført. Det vilde da gjælde om at tilbageføre den tidligere Ensartethed i de ommeldte 4 Stipendier, saaledes at de alle bleve satte til 384 Kr. aarlig, og alle kunde i Forbindelse med Regenspladser bortgives til herværende Alumner. For Tiden vilde en saadan forandret Affattelse af Finansloven ikke have stor praktisk Betydning; thi for at finde det Tilfælde, at Missionen fuldt havde brugt den for Haanden værende Bevilling af 2 Kommunitetsstipendier à 384 Kr. aarlig, maatte man gaa tilbage til Finansaaret 1865—66. Men at der dog kunde blive Brug for flere saadanne Stipendier, viste det nu foreliggende Tilfælde, saa at endog den Mulighed var givet, at Missionen kun ved at disponere over det oprindelige Antal af dens med Regenspladser forbundne Kommunitetsstipendier kunde skaffe sig de Alumner, som den behøvede. At de ordinære Regenspladser paa den Maade kunde lide Afgang, vilde ikke være nogen begrundet Indvending; thi at en saadan Nedsættelse af de ordinære Regenspladser Tal i Missionens Interesse skulde kunne indtræde, derpaa var det netop, at efter Hans Egedes derom indgivne Memorial, se Reskr. 8. Febr. 1737, det kongelige Tilsagn i Reskr. 8. Marts 1737 gik ud. Til paa ny at gennemføre denne Bestemmelse vilde, som anført, udfordres en forandret Affattelse af Finanslovens Bevilling af Kommunitetsstipendier til grønlandske Alumner, men ogsaa kun en saadan Forandring; thi, som foran udviklet, var det kun paa dette Punkt, at Lovgivningen, ved Finansloven f. 1865—66, havde draget Konsekvenser af den Praxis for Stipendiernes Anvendelse, der et Par Aar efter blev erkjendt for at være urigtig.

Efter det foregaaende maatte der da for den nuværende tredje grønlandske Seminarist fra 1. Oktbr. 1882 søges tilvejebragt ikke blot det større Kommunitetsstipendium à 384 Kr. aarlig, men tillige de sædvanlige 20 Kr. maanedlig for Afsavn af Bolig paa Regensen, indtil en saadan maatte kunne anvises ham.

Sluttelig henstillede han, om der ikke burde tilstræbes,

at der paa forventet Tillægsbevilling inden Linien for 1882—83 fra 1. Oktbr. 1882 tillagdes Alumnus ved det grønlandske Seminarium, cand. theol. Lütken, et Kommunitetsstipendium à 384 Kr. aarlig og desuden 20 Kr. maanedlig for Afsavn af Bolig paa Regensen, indtil en saadan maatte kunne anvises ham, samt

at i Finansloven f. 1883—84 eller i ethvert Fald i Finansloven f. 1884—85 Kommunitetets Udgiftspost 1. »Til direkte Understøttelse og Anvendelse for de studerende« søgtes forhøjet med 352 Kr., saaledes at der i Anmærkningerne til Finanslovsforslaget i Stedet for

Extraordinært til 4 grønlandske Alumner 2 à 384 Kr. . . 768 Kr.

2 à 208 -- . . 416 --

1,184 Kr.

indsattes: Extraordinært til 4 grønlandske Alumner à 384 Kr. . 1,536 Kr.

Stipendiebestyrelsen udtalte i sin Erklæring, idet den i alt væsentligt beholdt sig til Bogholder Hørrings Betænkning, at det af dennes Udvikling fremgik, at en Anvendelse af de 2 Stipendier à 208 Kr. til herværende Alumner, naar Missionens Tarv gjorde det ønskeligt, i ethvert Fald var befojet indtil Finansloven f. 1865—66 og fuldt stemmede med Tanken i de Bestemmelser, der laa til Grund for disse Stipendier. Spørgsmaalet kunde kun være, om den Deling, som fra det nævnte Tidspunkt fandtes i Finansloven, havde medført, at der nu var indtraadt en Forudsætning for dens Anvendelse, som gjorde, at Bortgivelsen til herværende Alumner kun kunde finde Sted paa forventet Tillægsbevilling inden Linien, eller om ikke hin Deling var tilstrækkelig forklaret ved den som regelmæssig forudsatte Anvendelse, uden at denne Anvendelse dog var blevet mere bindende nu, end den forhen var. Bogholder Hørring var tilbøjelig til at holde paa den første Opfattelse, og den af ham paapegede Fremgangsmaade for at komme i Overensstemmelse med Lovgivningens oprindelige Mening var i alt Fald den sikreste; men Stipendiebestyrelsen kunde dog ikke føle sig overbevist om, at denne Vej skulde være nødvendig, eller at Delingen paa Finansloven f. 1885—86 og senere Finanslove skulde have ophævet den tidligere Frihed i Anvendelsen.

Med Bogholder Hørring var Stipendiebestyrelsen enig i, at der var Anledning til nu, efter at den Udbetalingsmaade af de 2 Stipendier à 208 Kr., som forudsattes ved Finansloven f. 1865—66, var forladt, at gennemføre Konsekvensen saaledes, at ogsaa disse Stipendier forhøjedes til det ordinære Stipendiums Beløb. Der var ingen Grund til at fastholde det lavere Beløb, og en Tilbageførelse af den ensartede Størrelse vilde sætte Beføjelsen til at anvende Stipendierne frit til Alumner her eller i Grønland efter Missionens Tarv uden for al Tvivl. Stipendiebestyrelsen henstillede derfor, om ikke den fornødne Forandring burde søges tilvejebragt, i alt Fald paa Finansloven f. 1884—85, saaledes at der i Stedet for den nuværende Deling i Anmærkningerne til Finanslovsforslaget indsattes »Extraordinært til 4 grønlandske Alumner à 384 Kr. . . 1,536 Kr.« Skulde denne Forhøjelse allerede komme Kand. Lütken til gode, vilde det naturligvis være nødvendigt at erhverve Hjemmel ved Tillægsbevilling, medens som anført, en saadan

Nødvendighed næppe turde være tilstede, hvis der blot var Spørgsmaal om Anvendelse til hans Fordel af et Stipendium med det ældre Beløb 208 Kr.

Konsistorium henholdt sig i sin Skrivelse af 10. Febr. 1883 ganske til Stipendiebestyrelsens Udtalelser. Under 22. s. M. anmodede Ministeriet derefter Kvæstor om at lade udbetale Kand. Lütken, fra 1. Oktbr. 1882 og til Finansaarets Udgang en af de tre grønlandske Kommunitetsstipendier à 208 Kr. aarlig foruden 20 Kr. maanedlig for Afsavn af Bolig paa Regensen. I Anmærkningerne til Finanslovforslaget f. 1884—85, Kommunitetets Udgiftskonto 1, indsattes, i Stedet for den tidligere Affattelse, »Extraordinært til 4 grønlandske Alumner à 384 Kr. . . . 1,536 Kr.« Da dette ikke under Finanslovens Behandling blev udstemt eller forandret, er dermed Hjemmelen til den fremtidige Disposition paa denne Maade givet.

— I Skrivelse af 19. Juni 1883 gjorde Stipendiebestyrelsen Forslag om en Foranstaltning, som det stedse stigende Tal af privilegerede Ansøgere om Regensen gjorde i høj Grad ønskelig i de uprilegerede Ansøgers Interesse.

Stipendiebestyrelsen mindede om. at Regl. 11. Febr. 1848 § 4 hjemlede alle islandske studerende, alle færøiske eller grønlandske studerende, samt tvende studerende fra Frederiksborg Skole, naar de ved Afgangsexamen have opnaaet første Karakter, et Privilegium til at nyde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet. Reglementets Forudsætning var, at Tallet af disse privilegerede Stipendiater ikke paa en Gang oversteg 20. For det Tilfælde, at dette nogen Sinde skulde blive Tilfældet, havde Reglementets § 2 truffet en Bestemmelse, der sikrede de uprilegerede Ansøgere mod at lide herved med Hensyn til Kommunitetstipendiet, idet der da gaves Adgang til at bortgive saa mange flere Stipendieportioner, som der var flere end 20 privilegerede Stipendiater. Med Hensyn til Regensbeneficiet, der ikke paa tilsvarende Maade kunde udvides i Tal, var der derimod ingen Bestemmelse truffet, der sikrede de uprilegerede Ansøgere et vist Minimum af Regenspladser. Alle privilegerede Ansøgere, som ønskede Regensbeneficiet, skulde først fyldestgøres, og kun de derefter tilbage blivende Boliger kunde tillægges de uprilegerede Ansøgere. Derved var der efterhaanden fremkommet et Misforhold, idet der i de senere Aar meldte sig langt flere privilegerede Ansøgere end tidligere og særlig, end da Regl. 1848 blev givet, hvilket var en naturlig Følge af, at Skolen i Reykjavik nu dimitterede aarlig et meget større Antal af Studenter til Universitetet end i tidligere Tider, medens samtidig Skolen i Frederiksborg nu til Dags kunde paaregnes hvert Aar at kræve Pladser for to Studenter med Landabilis, hvad der under tidligere Tidens Forhold ingenlunde regelmæssig var Tilfældet. For Tiden udgjorde Antallet af de privilegerede Alumner paa Regensen 32 — oprindeligt 34, af hvilke imidlertid 2 vare afgaaede — idet Stipendiet i 1882 tildeltes 11 privilegerede, i Septbr. 1881 9, i Septbr. 1880 8 og i Septbr. 1879 6, hvorved maatte mærkes, at Stipendiet i Henhold til de gjældende Regler tildeltes de privilegerede paa 4 Aar. Som Forholdene faktisk vare, var der al Sandsynlighed for, at dette Antal af privilegerede Alumner vilde stige saaledes, at det let kunde naa op over 40 eller blive henved Halvdelen af samtlige Regenspladser. Ulemperne ved denne Stigning havde i de senere Aar gjentagne Gange vist sig, idet det ikke havde været muligt at tildele alle de uprilegerede Ansøgere om Kommunitetet, der erholdt dette, og som tillige ønskede Regensbeneficiet, dette sidste, skjønt det var Reglementets Mening,

at enhver, der fik Kommunitetet, ogsaa skulde have Regensbeneficiet, hvis han ønskede det. Det var derfor paatrængende nødvendigt at træffe en Foranstaltning i de upriviligerede Ansøgers Interesse i samme Retning som den, der af Reglementet var fastsat med Hensyn til Kommunitetsstipendiet, idet der forbeholdtes de upriviligerede et vist Minimum af Pladser paa Regensen, medens de privilegerede, der herved maatte udelukkes, erholdt et Pengebeløb i Stedet for Bolig, altsaa som Huslejegodtgjørelse. En saadan Ordning forekom allerede nu i flere ekstraordinære Tilfælde, saasom naar en privilegeret Ansøger meldte sig i Tiden mellem 2 Vakancer, eller naar en grønlandsk Missionsalumnus anmeldtes paa et lignende Tidspunkt. Den Huslejegodtgjørelse, der i saadanne Tilfælde ydedes, udgjorde et Beløb af 20 Kr. maanedlig, og et tilsvarende Beløb maatte da ogsaa tillægges de overtallige privilegerede, naar den foreslaaede Foranstaltning vandt Bifald, da det selvfølgelig ikke var Meningen at formindske i Realiteten Værdien af den Understøttelse, der var tilsikret dem, men kun at lade et Pengeækivalent træde i Stedet. Den foreslaaede Ordning opfyldte ikke blot et Billighedskrav mod de upriviligerede Ansøgere, der ganske var i de gjældende Bestemmers Aand, men bidrog ogsaa til at bevare en saadan passende Fordeling af Alumnerne mellem Landets forskellige Dele, som hidtil altid havde været opnaaet, men som ikke kunde andet end forrykkes, naar Skolen i Reykjavik optog et uforholdsmæssigt Antal af Pladser.

Den Bestemmelse, Stipendiebestyrelsen i Henhold til det anførte ønskede tilføjet de gjældende Regler, formulerede den paa følgende Maade:

»Overstiger paa en Gang Tallet af de til at nyde Regensbeneficiet privilegerede studerende 20, skal Tallet af de Regenspladser, der kunne bortgives til upriviligerede Ansøgere, ikke derved formindskes. De privilegerede Ansøgere, som ved denne Bestemmelse maatte udelukkes fra at erholde Regensbeneficiet, nyde, saa længe Hindringen varer, en maanedlig Huslejegodtgjørelse af 20 Kr.»

Vedtagelsen af denne Bestemmelse vilde, saa længe Forholdene stillede sig paa samme Maade som nu, medføre en Merudgift for Kommunitetet. Hvor stor denne vilde blive, kunde selvfølgelig ikke angives, da det kom til at bero paa, hvor stort Tallet af de overtallige, privilegerede Ansøgere til enhver Tid var. Et Tal af 5 saadanne Ansøgere vilde foraarsage en aarlig Merudgift af 1,200 Kr., et Tal af 10 af 2,400 Kr. Stipendiebestyrelsen indstillede derfor, at Konsistorium vilde andrage paa, at en Udgift af 2,000 Kr. optoges paa Finanslovsforslaget for 1884—85.

I Skrivelse af 17. Juli tiltraadte Konsistorium Stipendiebestyrelsens Forslag. Det tilføjede, at Tanken ogsaa kunde ledes hen paa den Udvej at tillægge de upriviligerede Ansøgere, der udelukkedes ved de privilegeredes Tiltagen, Huslejegodtgjørelse. Men ved denne Fremgangsmaade vilde for det første intet udrettes for det Formaal at sikre en nogenlunde ligelig Fordeling af Regenspladserne mellem Landets forskellige Skoler, og den vilde dernæst være mere bekostelig for Kommunitetet, idet det kunde forudses, at mange af de upriviligerede Ansøgere, der nu, fordi de boede hos deres Familie, ikke søgte Regensbeneficiet ved Siden af Kommunitetsstipendiet, ikke vilde undlade at ansøge om begge Understøttelserne, naar der var Udsigt til eller endog Vished for, at Boligen vilde blive erstattet med et Pengeækivalent. Konsistorium indstillede derfor, at den af Stipendiebestyrelsen formulerede Bestemmelse optoges i Finansloven, samt at den ommeldte Huslejegodtgjørelse ansloges til 2,000 Kr.

Beløbet optoges paa Finanslovudkastet og bevilgedes ved Finansloven f. 1884—85. I Folketingets Finansudvalgs Betænkning tilføjedes dog, at Udvalget ansaa det for billigt, at der gaves de overtallige privilegerede Ansøgere Valget mellem Bolig in natura og den nævnte Huslejegodtgjørelse, jfr. Rigsdagstid. f. 1883—84, Till. B. S. 490. Herom gav Ministeriet under 1. April 1884 Konsistorium fornøden Underretning.

— Foranlediget ved en Revisionsantegnelse til Kommunitetets Hovedregnskab for 1881—82 har Konsistorium under 5. Juli 1883 anmodet Fakulteterne om noje at iagttage, at enhver Forandring, som maatte anses nødvendig i den af Ministeriet fastsatte Fordeling mellem de enkelte Fakulteter af den ved Finansloven paa Kommunitetets Budget bevilgede Sum til Anskaffelse af Bøger og andre for Universitetsstudiet nødvendige Apparater, gennem Konsistorium maa søges approberet af Ministeriet. Efter Indstilling af Konsistorium er i øvrigt senere, ved Ministeriets Skrivelse af 12. Septbr. 1883, Afgjørelsen af slige Andragender henvist til Konsistorium efter Forhandling med de paagjældende Fakulteter.

B. Tilstand og Virksomhed.

I. Bestyrelse.

Til Rektor for Rektoratsaaret 1882—83 valgte den akademiske Lærersamling d. 19. Oktbr. 1882 Prof., Dr. phil. E. Holm, der tiltraadte Rektoratet d. 30. Novbr. s. A.

Dekanerne i dette Rektoratsaar have været: Prof., Lic. H. V. Styrh i det theologiske Fakultet, Prof., Dr. Jul. Lassen i det rets- og statsvidenskabelige, Prof., Dr. A. Stadfeldt i det lægevidenskabelige, Prof., Dr. M. C. Gertz i det filosofiske og Prof. J. F. Johnstrup i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Som Medlem af Konsistorium indtraadte efter Prof. Schierns Død, se neden for, Prof., Dr. A. F. Mehren og efter Prof. R. Nielsens Afgang fra Universitetet Prof. Dr. Gislason, begge efter Embeds Alder.

Til Medlem af Stipendiebestyrelsen i Stedet for Prof. Hermansen valgte Konsistorium d. 9. Septbr. 1882 Prof., Dr. H. Scharling for 5 Aar.

II. Det akademiske Lærersamfund, de faste Censorer og de videnskabelige Anstalters Personalforhold.

1. Afgang og nye Udnævnelser.

Det theologiske Fakultet.

Efter at extraordinær Assessor i Højesteret, Dr. jur. Casse var blevet fritaget for det ham i Henhold til Reskr. 13. Jan. 1809 hidtil overdragne Hverv, at holde Foredrag over Kirkeretten i dens hele Omfang for de Pastoralseminariet frekventerende theologiske Kandidater og at deltage i Pastoralseminariets Bestyrelse, er dette Hverv ved kgl. Resol. af 29. Septbr. 1882 blevet overdraget